

Stan rycerski

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Ideał rycerza i jego obowiązki.
2. Od pazia do rycerza.
3. Życie codzienne rycerzy.
4. Elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza.
5. Kultura rycerska.
6. terminy: *rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi*

Pojęcia

Rycerstwo – stan społeczny złożony z konnych wojowników. Grupa ta wytworzyła własny styl życia, ceremoniał i etykę. Rycerze, w zamian za nadanie ziemskie przyjmowali obowiązek służby pod rozkazami seniora.

Kodeks honorowy – zbiór zasad, którymi kierowali się rycerze.

Paź – chłopiec będący członkiem rodu szlacheckiego, pełniący (od 7 roku życia do 14) służbę przy jednej osobie na dworze panującego lub rycerza.

Giermek – młodzieniec po 14 roku życia towarzyszący rycerzowi i szkolący się w służbie wojskowej. Jego służba była traktowana jako przygotowanie do stanu rycerskiego.

Pasowanie na rycerza – nadanie giermkowi godności rycerza przez wręczenie mu ostróg i pasa.

Pojęcia

Herb - znak, pełniący funkcję wyróżnika osoby stanu rycerskiego, później szlacheckiego, także rodziny, rodu, organizacji kościelnej, mieszczańskiej bądź cechu rzemieślniczego, korporacji, miasta, jednostki podziału terytorialnego lub państwa.

Pojęcia

Kopia – broń, którą rycerz umieszczał pod pachą i atakował przeciwnika, szarżując na niego galopem.

Pojęcia

Ostrogi – stosowane w jeździectwie, mocowane do butów metalowe elementy, za pomocą których jeździec przymuszał konia do szybszego biegu.

Rycerze

- Do stanu rycerskiego zaliczały się szlachetnie urodzone i pasowane osoby, które były zobowiązane do służby wojskowej w zamian za nadaną im ziemię.
 - ziemię nadaną rycerzom uprawiali chłopci,
 - źródłem utrzymania rycerzy były daniny płacone przez chłopów,
 - najzamożniejsi rycerze posiadali zamki.
- Rycerstwo było uprzywilejowanym stanem społecznym.
- Od XIII w. przynależność do stanu rycerskiego stała się dziedziczna.

Kodeks rycerski

Obowiązkiem rycerza była:

- ochrona swojego pana i jego wykonywanie rozkazów,
- ochrona kobiety i dzieci nawet za cenę własnego życia,
- hojność - pomoc bezdomnym i potrzebującym,
- dotrzymywanie danego słowa,
- wierność,
- pobożność,
- męstwo,
- roztropność,
- uczciwość,
- szacunek dla innych.

Wychowanie rycerskie

- Syn rycerza rozpoczynał służbę jako paź w wieku 7 lat.
- Po ukończeniu 14 lat mógł zostać giermkim.
- W wieku dorosłym mógł zostać pasowany na rycerza.
 - pasowanie na rycerza było bardzo uroczystą ceremonią,
 - otrzymywał miecz i ostrogi.
- Symbolem przynależności do stanu rycerskiego był herb.

Pasowanie na rycerza
wg XV wiecznej ryciny.
Pasowany, klęcząc, otrzymuje
pas, miecz i ostrogi

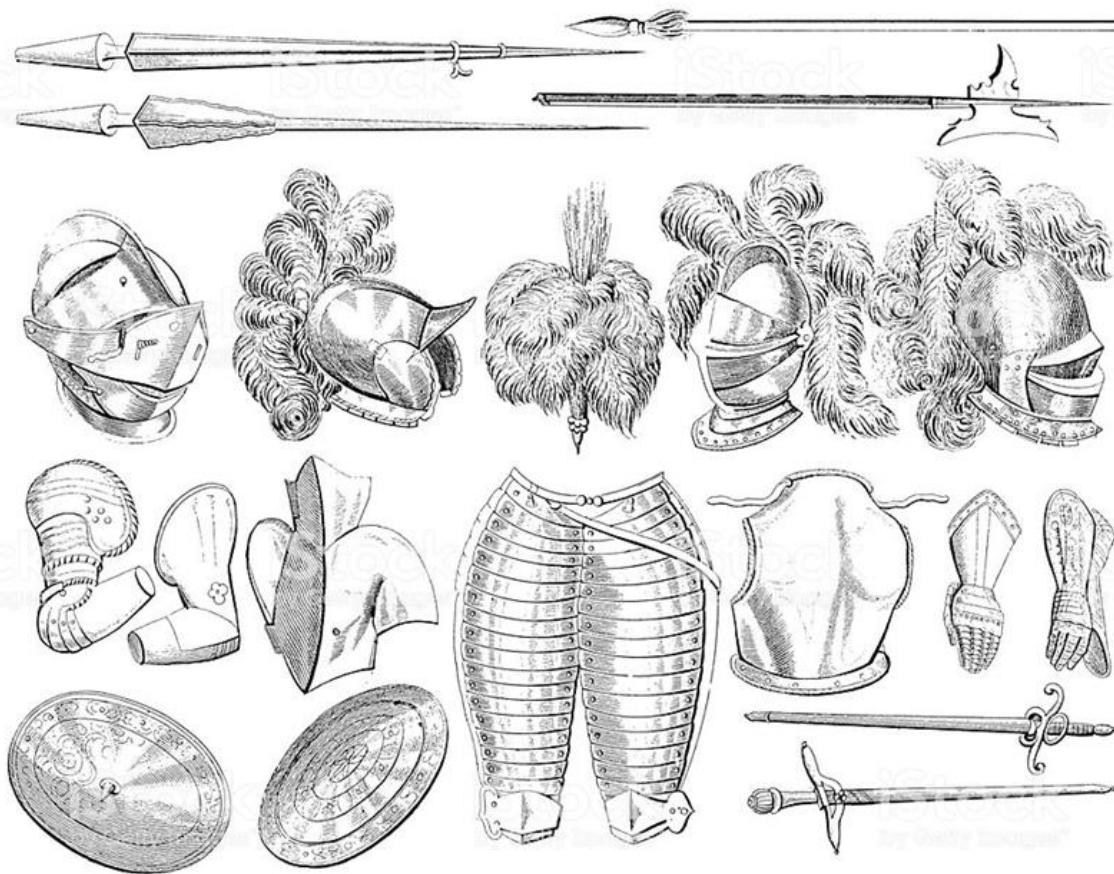
Uzbrojenie rycerza

■ OCHRONNE:

- zbroja (pancerz)
- hełm (przyłbica)
- tarcza
- rękawice

■ ZACZEPNE:

- miecz
- kopia
- sztylet
- topór

CIEKAWOSTKA

W czasach średniowiecza każdy paż posiadał charakterystyczną fryzurę, skąd wzięło się powiedzenie „być ostrzyżonym 'na pazia'”.

Zawisza Czarny z Garbowa

Zawisza Czarny
(fragment obrazu Jana Matejki Bitwa pod Grunwaldem)

Urodził się ok. 1370 w Garbowie, zginął 12 czerwca 1428 w czasie bitwy z Turkami pod Galubacem.

Wspaniały rycerz, niepokonany w licznych turniejach, symbol cnót rycerskich, delegat na Sobór w Konstancji, uczestnik wojen z zakonem krzyżackim, Turkami i husytami.

Uczestniczył w bitwie pod Grunwaldem, i to właśnie Zawisza w krytycznym momencie bitwy uratował przed krzyżakami królewski sztandar.

Był świetnym dyplomata, a przez to jednym z najbardziej zaufanych ludzi króla Władysława Jagiełły.

Uczestniczył w wyprawie na Turków w 1428 i osłaniał odwrót władcy. Wierny ideałom rycerskim, postanowił pozostać ze swoimi towarzyszami na polu bitwy. Z dwoma pieszymi ruszył na pewną śmierć przeciw wojsku tureckiemu.

ZAPAMIĘTAJ

- Rycerze byli główną siłą średniowiecznej armii.
- Mieszkali w zamkach, wieżach obronnych lub drewnianych dworach.
- Zamki - zapewniały bezpieczeństwo ich mieszkańcom i krajowi.
- W czasach pokoju na zamku odbywały się sądy, a ich załoga strzegła bezpieczeństwa podróżnych.
- Rycerze ćwiczyli się w walce i brali udział w turniejach rycerskich.
- Zanim chłopiec ze szlacheckiego rodu stał się rycerzem, pełnił od 7 do 14 roku życia służbę na dworze jako paź a następnie giermek (14-21 lat). Rycerzem zostawał po uroczystym pasowaniu.
- Rycerzy obowiązywał kodeks honorowy.

Proponuję wejść na podaną stronę:

<https://epodreczniki.pl/a/ludzie-miecz-a-rycerze/D1GxOAPxW>

ZADANIA

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów,
- scharakteryzuj ideał rycerza średniowiecznego,
- wyjaśnij, kto mógł zostać rycerzem,
- przedstaw poszczególne etapy wychowania rycerskiego,
- opisz ceremonię pasowania na rycerza,
- opisz uzbrojenie rycerskie,

Proszę przeczytać tekst z podręcznika - „Epoka rycerzy”, str. 136 – 139.

Temat oraz notatkę wpisujemy do zeszytu. Do zeszytu również wpisujemy zadanie z kolejnego slajdu.

Ćwiczenia sprawdzające wykonujecie jako podsumowanie lekcji. Proszę o zastanowienie się nad treścią zadań i postawionych problemów. Zagadnienia te opracowujecie ustnie.

Spośród pytań tu zamieszczonych, wybrane zostaną pytania do testu sprawdzającego, który będziecie pisać jako podsumowanie bloku kilku lekcji.

ĆWICZENIE

To zadanie proszę wykonać w zeszycie, wpisując pod notatką z lekcji. Następnie sfotografować i przesłać na adres: a.wojcik@sp77.edu.gdansk.pl

Osoby, które prześlą pracę otrzymają dwa plusy.

Uzupełnij tekst. Wstaw w wolne miejsca właściwe wyrażenia z ramki w odpowiedniej formie. Jedno z nich jest niepotrzebne.

giermek, pasowanie, ostrogi, paż, rycerski, rycerz, władca

Rycerzem mógł zostać chłopiec pochodzący z rodu W wieku około 7 lat rozpoczynał służbę jako na dworze władcy lub innego rycerza. Po ukończeniu 14. roku życia stawał się Odtąd towarzyszył innemu rycerzowi między innymi w wyprawach wojennych. Gdy wykazał się wierną służbą i odwagą, mógł zostać Następowano to podczas uroczystości zwanej W jej trakcie nowy rycerz otrzymywał pas z mieczem, a do jego nóg przypinano